

Mejelen

minden vasárnap.
Előfizetési ára egy évre
6 frt., fél évre 3 frt.,
három hónapra 1 frt. 80 kr.
Szerkesztő és kiadó
Hortobágyi és Páncs-
utcai Csanak-ház
ban.

HORTOBÁGY.

Hirdetés

Negyhaszabos példány
egyszeri hirdetésnél 5 frt.,
háromszorinál 4 kr., több-
szorinál vagy nagy ter-
jedelmű hirdetésnél ár-
leszámítás.
Egyes szám ára
15 kr.

KÖZHASZNU ÉS MULATTATÓ TARTALMU HETILAP.

Néhány szó,

a tiszántúli ref. egyházkerület által létrehozandó segélypénztár érdekében.

Az időségi sajtó feladata levén a közélet nagyobb horderejű mozzanatait éber figyelemmel kísérni s az üdvös eszmék terjesztésére s létesítésére közreműködni: közönyünk kitűzött célját tekintve, mulasztás vétkeivel vádoltathatnánk, ha a ref. segélypénztár érdekében, most — midőn az egyházi hatóság által megállapított terv kivitele körül egyházunk kebelében is megindult a mozgalom — néhány szót nem szólánánk.

Azokat, kik a szobán forgó ügy részleteiről bővebb tudomást kívánnak szerezni, a tiszántúli ref. egyházkerület f. évi ápril hó 7-ik és több napján folytatva tartott közgyűlésének 103 és 104 szám alatt kelt — külön nyomtatott példányokban is közkezen forgó kétféle határozatára utaljuk s e helyen a dolog lényegére szorítkozva — elégnék tartunk csupán annyit közölni, mennyi a nemes czél ismertetésére s lapunknak az idézett kétféle határozat tartalmával nem ismerős olvasói kellő tájékozására multhatlanul szükségesnek látszik.

Egyházkerületünknek közjót buzgó s a vallásos élet és közoktatási ügy fejlesztésére törekvő kormányja jól tudja, miképp a jelenleg rendelkezése alatt álló pénzerő csekélysége miatt, sok oly sürgős teendője sikerítésére iránt nem tehet intézkedést, melyeket egyházi életünk hanyatlása nélkül alig lehetne addig halasztani, míg kedvezőbb viszonyok közt remélhető újból szervekedésünk kezdetével kapcsolatosan a közszükségleti pénztár állandó jövedelmét illetőleg is igazságos és méltányos kulcs leendő megállapítható: egyházkerületünk legkiáltóbb hiányát pótlandó, halaszthatatlannak látta elhatározni, hogy önkéntes ajánlatok útján mielőbb oly pénzalap létesíttessék.

Melyből egyházkerületünk tömör testétől távolság által elszigetelt s erőtlenségök miatt nyomorral és nélkülözéssel küzdő végegyházaink, — továbbá

A hozzáink közelebb eső, de magokat önjerejükkel fenntartani nem bíró egyházak sürgősen és pedig olyformán segélyeztessenek, hogy a mutatkozó szűkséghez képest

Vagy egyszerű-mindenkorra, vagy bizonyos számú éveken átadandó pénzüsszeggel templom- és iskolaépítésre és jókarban tartására képesíttessenek.

Vagy bizonyos állandó évi segélypénz fizetése, vagy tökéletes adományozása által oly helyzetbe juttassanak, hogy belhivatalkaiknak illendő díjazására képesek lehessenek.

Ezen pénzalap előállításához járuló egyesek vagy testületek, az egyházkerület szerkezetébe beillesztett segélyegylet tagjainak tekintetnek,

Ha évenként legalább egy-egy forintnak tíz éven át teljesítendő fizetését elvállalják, akár ezen összegnek — 5 száztólival számíva megfelelő tökéjét egyszerűre beléltetik, vagy biztosítják.

Azok pedig, kik egy forintnál csekélyebb összeg fizetésére vállalkoznak, vagy ajánlatuk 10 évnél rövidebb időre szól: csak segélyezőtagoknak tekintetnek, kik az egylet ügyei intézésére semmi befolyást nem gyakorolhatnak.

Oly adományozó, ki évenként 50 frt fizetésére kötelezi magát, e gy adományozással bíró. Kevesebb járulók csoportosítottatnak: ez utóbbi esetben 100 frt évi járadékra számíttatván e gy szavazat.

Az egyházkerület kebeléből egy 8 tagú felügyelőbizottság fog kiküldetni, mely a választásokat ide nem értve, az egylet minden ügyébe döntőleg befolyand.

A közgyűlés alakítja a 24 tagú választmányt, állapítja meg a költségvetést és segélyezési sorozatot.

A választmány vezet az egylet közvetlen kormányzatát, ügyel a pénztár rendszeres közlésére s van följosztva sürgős esetekben 200 frtot meg nem haladó segélyösszeget utalványozni.

Emnyiből áll a föltiszteletű egyházkerület által helyben hagyott alapszabály rövid vázlata.

A kivétel illetőleg pedig föltiszteletű superintendens ur kéréretét föl, hogy a kinyomtatandó alapszabályokat főpásztori levele kíséretében aláírási ívekkel együtt szétküldvén, egyházainkat s azok egyes hívelt, e szent ügy iránti lelkes buzgalomra öbressze.

Mint tudjuk, föltiszteletű superintendens ur ezen megbízatásához képest, városunk nevezetesebb egyleteit s iparos társulatit főpásztori levelével mér megkereste s intézkedve leend, hogy az aláírási ívek felekezettünk minden egyes önálló tagjához házaunkint elhordoztassanak.

Jól ismerjük városunk népének kegyeletos érzületét, mely jótékony adakozás iránt megkerestetve, még napi szükségteitől is elszakasztja illéréit, nehogy ősei egyik legkitűnőbb arányából kivetkezettnek tartassék: — tudnánk a közelebbi évek naplójából példákat idézni, midőn városunknak a hajdani jólét romjain napi szükségével küzdő polgársága egy pár buzditó szóra, közérdekűl úgyan de minék közvetlenül nem érdeklő czéha, ereje és reményünk fölött, ezekre menő oly tekintélyes összegekkel áldozott, minoket az ország több megyére terjedő vidékein sem sikerült összegyűjteni; — ésigy, miután jelen alkalommal szent vallásunk érdekében lón kibocsátva a főpásztori körlevel, — meg lehetünk győződve, hogy gyűlekezettünk a szentek egységével hívó s hitsorsosaink iránt testvériesen érző egyetlen tagja sem leend, ki az egyház oltárára áldozatfilléreit tehetségéhez képest meghozni ne kívánná: kedvező eredménybe vetett bizalommal eltelten teljes megnyugvással rekeszthetők be jelen ismerető czikkünket.

Azonban miután élenként olajfandó s bizvást meg is várható, hogy a jelenlegi főpásztori fölívás a szokottnál fényesebb sikert arasson, — mely várakozás, — ha a nép legvalószínűbb osztálya is körülményesen és kellőleg föl fog világosíttatni a czél szentsége felől bizonyosan teljesítendő: azon polgártársainkhoz vagyunk bátrak kérelmünket intézni, kik helyzetüknek fogva hivata vannak s körülményeiknél fogva alkalmat is találhatnak a közügyektől távolabb álló néptömeg e tárgy iránti érdekeltségének fölbeszítésére, hogy egyházunk jóléte iránti kötelessé-

göknek ismerjék ez ügyben való oly üdvös mozgalom élesztésére közreműködni, mely aztán — tekintve népünknek az általános erkölcsi hanyatlás daczára is — hála az égnek — még mindig romlatlan hajlamát s különösen az egyházi élet virágzása iránti meleg érdekeltségét, — kétségtelenül meghozandja a jelenlegi sanyaru viszonyok közt képzeltető legfényesebb eredményt.

Nem csekélyebb fontosságú dologról van itt szó mint arról, hogy teremtsünk rögtön, haladéktalanul oly tekintélyes pénzalapot, melyből főleg és mindenekelőtt azon sok ezer hitsorsosunk segélyeztessék, kik apró csoportokban, egyházkerületünk távol vidékein, nem magyar ajku s más vallású népek közé ékelve, sokkal gyengébbek, hogysen legjobb akarat s csekély anyagi tehetségök tullesztése mellett is egyházi és közoktatási szükségleteik teljesítésére önjerejükkel képesek lehetnének.

Csekély s egyházkerületünk egyetemének egyesített erejét tekintve, számba is alig jöhető anyagi áldozattal gyökeresen segítve leendne ezen szűkölködő s végpusztulásnak indult gyűlekezetek nyomorán, míg ha a segély elmarad, vagy ha késik is, elhallgatand templomaikban az íge, megszűnik iskoláikban az oktatás s a vallás vigasza utáni vágy, más felekezet kebelébe vezető szegény elhagyott hitsorsosainkat és ugyanakkor, midőn egyházunk több ezer hívt ekép elveszti — tekintve azon körülményt, hogy azon vidékeken nemzetiségünk eddig is csupán vallásunk intézményeiben s szertartásaiban lelte egyedüli menedéket, — felekezettünk elszéledt híveiben a magyar nemzet is ugyanannyi ezer polgárát fogja elveszíteni.

Félmillióra megy azon hajdan magyar ajku s reformált vallásu honpolgárok száma, kik Erdélyben s hazánk keleti részeiben a mult század folytán egyházaik elpusztulása után más egyház kebelébe térve, vallásukkal együtt nemzetiségüket is elvesztették.

Azon időkben talán nem volt ezen baj az akkori nemzedék közönyösségének fölrohható, mert a közlekedési eszközök hiánya s lassusága s a sajtó útján való érintkezés nem létezése miatt minden vidék elszigetelve élt s nem ismerte a másik bajait és szűkségeit.

De most, ezen mentesség hiányában testvéreink szomorú helyzetének elhanyagolása több mint közönyösség, valódi felekezeti és nemzeti bün lenne. Igaz, hogy nehéz idők sulya alatt görnyedezünk s napi szükségleteinkre alig elégséges filléreink megszámitvák; — de épen azért, mert csak a közel multban éreztük, hogy vajmi üdítő hatással enyhíték szűkölködésben átél napjainkat s villanyozták fel lelkünket tetterőre s türelmre a testvéri szeretetnek távolból nyújtott fillérei, oly időben, midőn a küzdölem muló napjai után isten segedelmével jobb napokat remélhetünk: mélyen kell éreznünk azon hitsorsosaink fájó aggodalmát is, kik önjerejüket támaszkodva jobb napokat nem remélhetnek s azon ponton vannak, hogy testvéri jobbnak kinyújtása nélkül elveszíték mindazt, mi embernek e földi életben legdrágább: hitüket s azzal együtt előbb vagy utóbb nemzetiségüket.

Ezen szigorú helyzetben élő hitsorsosaink kíván egyházkerületünk mielőbb segíteni.

Ha a segélylél akkorra nem akarunk maradni, midőn már késő leend, igyekoznunk kell.

Halasztgatásra nincs idő. Minden napi mulasztás száz meg száz lelket szakaszthat el tőlünk, kikért egyházunknak s nemzetiségünknek mi vagyunk felelősek.

Ki ily szent czélra vonakodik meghozni a töle telhető áldozatot, szinte oly könnyörtelen mint aki az éhhalállal küzdőtől tagadná meg a tápszert.

Adakozzunk, kitől hogy telik. Adjanak kiknek módjuk van benne tekintélyes összeget. Csekélyebb vagyonnal bírók ajánljanak évi járadékot. De oly egyén, ki nek ha csak egy fillére is ezen szent rendeltetésű pénztárból kiharadjon, ne legyen egyházunk kebelében egyetlen egy se.

Ki a szűkölködők könyei letörlésére adakozik, áldozatot hoz azon oltárra, honnan ezerszeresen tér reánk vissza az Urnak áldása!

K.....

A debreczeni állandó színház ügyében.

A legközelebb lefolyt években Debreczenben épült több új épület közül az újonnan épült színház épülete az, melyis küldő díszje által mindenkinek figyelmét fölbeszértheti és ezáltal igen kielégítőleg tal minden vizsgálódóra.

Amily kielégítő ezen színház külsője és amily díszesre-méltó azon gond, mely is annak végrehajtására fordított: ép oly nem kielégítő annak belső elrendezésére nézve elfogadott és részben már végre is hajtott tervezet és épen nem található fel azon az a gondosság, amelynek a munkálatra fordítottatni kellett volna.

E sorok nem azon czélból bocsáttatnak közre, hogy minden áron csak kritika téessék; hanem azért, hogy az illetők figyelme felkéréssék, a még létesíthető czélszerű változások és javítások eszközzésére.

Czélszerűtlennek sőt veszedelmesnek mondható az épületben levő sorozat két lépcsőzet, mely is az előcsarnokból a földszinti páholy sorozat megett levő körtornácba vezet fel. Ezen lépcsőzet meredeksége és szűkségtelen magassága, a közönségnek a színházból távozásakor s kivált nagyobb tolongás alkalmával, nem is tekintve a kényelmetlenséget, — a legnagyobb szerencsétlenségnek lehet okozója.

Ezen a lépcsőzetet tehát a változtatást és módosítást megkívánja a közbiztonság, de azonkívül megkívánja az épület belsőjének díszesebb és kényelmesebb rendezésének eszközözhetőse is.

Előttvén t. i. a már említett lépcsőzetet a földszinti páholy sorozat körtornácába, botányosan lepi meg ennek alacsonyúsága a felmenőt, amái is inkább, mert azonnal belátja, hogy ezen alacsonyúság oka annak, hogy a földszinre vezető két fő bejárásom a lehető legdísztelenebb alakú ajtókat kellett alkalmazni.

Az egész földszinti nézőhelyet és ezzel összhangzólag min-

den belfelszerelésnek a talapzatát legalább is 3 lábbal szükséges leebb szállítani, hogy így a lépcsőzet mind magasságából és meredekségéből veszítsen, mind pedig a körtornác a kellő magasságot megnyervén, kellő szépségében állíthatassék elő. — Ezen változtatás lehetséges és kivihető, mert a nézőhely és a szintér alatti üreg még akkor is elég magas leend, hogy az ottan alkalmazandó színházi gépek és a fűtéshez megkívántató berendezések minden fenakadás nélkül el lesznek helyezhetők. — De feltéve, hogy ezen módosítás után az alsó üreg már nem bírna elég magassággal, elég azt megemlíteni, hogy a szintér és nézőhely alatti üregnek a földszinre, körülbelül az utczai burkolatnak a felszínével van egy magassági vonalban. — Ha tehát az üregnek magosítása szükséges volna: az említett üregnek a földszinét leebb lehet szállítani. Ez minden fenakadás nélkül eszközözhető lenne és az minden aggodalom nélkül — miután a víz befakadásától nem lehet tartani — foganasításba vehető.

Ezen módosításokat még mostan foganasítani lehetséges és pedig kevesebb költségek és kevesebb nehézséggel mint később, amikor t. i. már a mostani tervezethez képest a munkálatok teljesen be leendnek végezve.

Az illetők figyelhet arra is felkérni, hogy azon igen sok öltözésobából mikint volna czélszerű — ha még van errendezve lehetőség — egy színházi nagyobb festő-terem alakítása, hogy ezáltal legalább is 15 — 20 ezer forintnak kiadása, hacsak ideiglenesen is mellözhetővé váljék, — talán nem volna felesleges.

Mindezeknek figyelembevétele különösen az építést vezetőre nézve azért is kívánatos, — mert ezen esetben a hibának az elismerése, nemcsak fél hanem egész javulást és javítást is vonhat maga után.

Kelt Debreczenben 1864. július 7-dik napján.

Keresztszeghy Antal
mérnök.

Gyerünk a muzeumba!

(Folytatás.)

Azt kérded: mire való ez a három asztalon azok a különböző kaponyák s más egyéb eszontok? — Barátom, az emberek sokat szeretnek tudni, a balgábbak még a jövendők titkait is hajlandók lennének ellesni. De ki tudnivagyóbb mint a természetűdés! Nem elég neki, ha a földgöly körül lebegő légiengernek, a szárazföld hegyeinek és síkságainak s a tenger mélyeinek minden egyes állatit és növényeit ismeri és nevéen nevezi; még azzal sem elégszik meg, ha azon apró állatokat és növényeeket is ismeri, melyek csak nagyító-üveggel láthatók, melyekkel minden élő lény belseje s minden pezsgésnek és rothadásnak indult állati és növényi részecske telve van; nem elég neki ismerni a jelent, fíradhatatlan szorgalommal, lenkadni nem tudó buzgalommal keresi ő a multak történetét s nyomról nyomra menve, hozzá kapcsolatba mostani világunkat az ősvilággal. Felveri a legdrágább muzeumot, a hegyeknek sziklakövel, a folyamos völgyeknek száze meg száze arduos medékeit s felkeresi azon kiáramíthatatlan idők előtt kivesszt állatoknak és növényeknek egynevezett kövöldvált maradványait, melyeknek történetét nem írta meg embernek és sikkáinak s a tenger mélyeinek minden egyes állatit és növényeit ismeri és nevéen nevezi; még azzal sem elégszik meg, ha azon apró állatokat és növényeeket is ismeri, melyek csak nagyító-üveggel láthatók, melyekkel minden élő lény belseje s minden pezsgésnek és rothadásnak indult állati és növényi részecske telve van; nem elég neki ismerni a jelent, fíradhatatlan szorgalommal, lenkadni nem tudó buzgalommal keresi ő a multak történetét s nyomról nyomra menve, hozzá kapcsolatba mostani világunkat az ősvilággal. Felveri a legdrágább muzeumot, a hegyeknek sziklakövel, a folyamos völgyeknek száze meg száze arduos medékeit s felkeresi azon kiáramíthatatlan idők előtt kivesszt állatoknak és növényeknek egynevezett kövöldvált maradványait, melyeknek történetét nem írta meg embernek és sikkáinak s a tenger mélyeinek minden egyes állatit és növényeit ismeri és nevéen nevezi; még azzal sem elégszik meg, ha azon apró állatokat és növényeeket is ismeri, melyek csak nagyító-üveggel láthatók, melyekkel minden élő lény belseje s minden pezsgésnek és rothadásnak indult állati és növényi részecske telve van; nem elég neki ismerni a jelent, fíradhatatlan szorgalommal, lenkadni nem tudó buzgalommal keresi ő a multak történetét s nyomról nyomra menve, hozzá kapcsolatba mostani világunkat az ősvilággal. Felveri a legdrágább muzeumot, a hegyeknek sziklakövel, a folyamos völgyeknek száze meg száze arduos medékeit s felkeresi azon kiáramíthatatlan idők előtt kivesszt állatoknak és növényeknek egynevezett kövöldvált maradványait, melyeknek történetét nem írta meg embernek és sikkáinak s a tenger mélyeinek minden egyes állatit és növényeit ismeri és nevéen nevezi; még azzal sem elégszik meg, ha azon apró állatokat és növényeeket is ismeri, melyek csak nagyító-üveggel láthatók, melyekkel minden élő lény belseje s minden pezsgésnek és rothadásnak indult állati és növényi részecske telve van; nem elég neki ismerni a jelent, fíradhatatlan szorgalommal, lenkadni nem tudó buzgalommal keresi ő a multak történetét s nyomról nyomra menve, hozzá kapcsolatba mostani világunkat az ősvilággal. Felveri a legdrágább muzeumot, a hegyeknek sziklakövel, a folyamos völgyeknek száze meg száze arduos medékeit s felkeresi azon kiáramíthatatlan idők előtt kivesszt állatoknak és növényeknek egynevezett kövöldvált maradványait, melyeknek történetét nem írta meg embernek és sikkáinak s a tenger mélyeinek minden egyes állatit és növényeit ismeri és nevéen nevezi; még azzal sem elégszik meg, ha azon apró állatokat és növényeeket is ismeri, melyek csak nagyító-üveggel láthatók, melyekkel minden élő lény belseje s minden pezsgésnek és rothadásnak indult állati és növényi részecske telve van; nem elég neki ismerni a jelent, fíradhatatlan szorgalommal, lenkadni nem tudó buzgalommal keresi ő a multak történetét s nyomról nyomra menve, hozzá kapcsolatba mostani világunkat az ősvilággal. Felveri a legdrágább muzeumot, a hegyeknek sziklakövel, a folyamos völgyeknek száze meg száze arduos medékeit s felkeresi azon kiáramíthatatlan idők előtt kivesszt állatoknak és növényeknek egynevezett kövöldvált maradványait, melyeknek történetét nem írta meg embernek és sikkáinak s a tenger mélyeinek minden egyes állatit és növényeit ismeri és nevéen nevezi; még azzal sem elégszik meg, ha azon apró állatokat és növényeeket is ismeri, melyek csak nagyító-üveggel láthatók, melyekkel minden élő lény belseje s minden pezsgésnek és rothadásnak indult állati és növényi részecske telve van; nem elég neki ismerni a jelent, fíradhatatlan szorgalommal, lenkadni nem tudó buzgalommal keresi ő a multak történetét s nyomról nyomra menve, hozzá kapcsolatba mostani világunkat az ősvilággal. Felveri a legdrágább muzeumot, a hegyeknek sziklakövel, a folyamos völgyeknek száze meg száze arduos medékeit s felkeresi azon kiáramíthatatlan idők előtt kivesszt állatoknak és növényeknek egynevezett kövöldvált maradványait, melyeknek történetét nem írta meg embernek és sikkáinak s a tenger mélyeinek minden egyes állatit és növényeit ismeri és nevéen nevezi; még azzal sem elégszik meg, ha azon apró állatokat és növényeeket is ismeri, melyek csak nagyító-üveggel láthatók, melyekkel minden élő lény belseje s minden pezsgésnek és rothadásnak indult állati és növényi részecske telve van; nem elég neki ismerni a jelent, fíradhatatlan szorgalommal, lenkadni nem tudó buzgalommal keresi ő a multak történetét s nyomról nyomra menve, hozzá kapcsolatba mostani világunkat az ősvilággal. Felveri a legdrágább muzeumot, a hegyeknek sziklakövel, a folyamos völgyeknek száze meg száze arduos medékeit s felkeresi azon kiáramíthatatlan idők előtt kivesszt állatoknak és növényeknek egynevezett kövöldvált maradványait, melyeknek történetét nem írta meg embernek és sikkáinak s a tenger mélyeinek minden egyes állatit és növényeit ismeri és nevéen nevezi; még azzal sem elégszik meg, ha azon apró állatokat és növényeeket is ismeri, melyek csak nagyító-üveggel láthatók, melyekkel minden élő lény belseje s minden pezsgésnek és rothadásnak indult állati és növényi részecske telve van; nem elég neki ismerni a jelent, fíradhatatlan szorgalommal, lenkadni nem tudó buzgalommal keresi ő a multak történetét s nyomról nyomra menve, hozzá kapcsolatba mostani világunkat az ősvilággal. Felveri a legdrágább muzeumot, a hegyeknek sziklakövel, a folyamos völgyeknek száze meg száze arduos medékeit s felkeresi azon kiáramíthatatlan idők előtt kivesszt állatoknak és növényeknek egynevezett kövöldvált maradványait, melyeknek történetét nem írta meg embernek és sikkáinak s a tenger mélyeinek minden egyes állatit és növényeit ismeri és nevéen nevezi; még azzal sem elégszik meg, ha azon apró állatokat és növényeeket is ismeri, melyek csak nagyító-üveggel láthatók, melyekkel minden élő lény belseje s minden pezsgésnek és rothadásnak indult állati és növényi részecske telve van; nem elég neki ismerni a jelent, fíradhatatlan szorgalommal, lenkadni nem tudó buzgalommal keresi ő a multak történetét s nyomról nyomra menve, hozzá kapcsolatba mostani világunkat az ősvilággal. Felveri a legdrágább muzeumot, a hegyeknek sziklakövel, a folyamos völgyeknek száze meg száze arduos medékeit s felkeresi azon kiáramíthatatlan idők előtt kivesszt állatoknak és növényeknek egynevezett kövöldvált maradványait, melyeknek történetét nem írta meg embernek és sikkáinak s a tenger mélyeinek minden egyes állatit és növényeit ismeri és nevéen nevezi; még azzal sem elégszik meg, ha azon apró állatokat és növényeeket is ismeri, melyek csak nagyító-üveggel láthatók, melyekkel minden élő lény belseje s minden pezsgésnek és rothadásnak indult állati és növényi részecske telve van; nem elég neki ismerni a jelent, fíradhatatlan szorgalommal, lenkadni nem tudó buzgalommal keresi ő a multak történetét s nyomról nyomra menve, hozzá kapcsolatba mostani világunkat az ősvilággal. Felveri a legdrágább muzeumot, a hegyeknek sziklakövel, a folyamos völgyeknek száze meg száze arduos medékeit s felkeresi azon kiáramíthatatlan idők előtt kivesszt állatoknak és növényeknek egynevezett kövöldvált maradványait, melyeknek történetét nem írta meg embernek és sikkáinak s a tenger mélyeinek minden egyes állatit és növényeit ismeri és nevéen nevezi; még azzal sem elégszik meg, ha azon apró állatokat és növényeeket is ismeri, melyek csak nagyító-üveggel láthatók, melyekkel minden élő lény belseje s minden pezsgésnek és rothadásnak indult állati és növényi részecske telve van; nem elég neki ismerni a jelent, fíradhatatlan szorgalommal, lenkadni nem tudó buzgalommal keresi ő a multak történetét s nyomról nyomra menve, hozzá kapcsolatba mostani világunkat az ősvilággal. Felveri a legdrágább muzeumot, a hegyeknek sziklakövel, a folyamos völgyeknek száze meg száze arduos medékeit s felkeresi azon kiáramíthatatlan idők előtt kivesszt állatoknak és növényeknek egynevezett kövöldvált maradványait, melyeknek történetét nem írta meg embernek és sikkáinak s a tenger mélyeinek minden egyes állatit és növényeit ismeri és nevéen nevezi; még azzal sem elégszik meg, ha azon apró állatokat és növényeeket is ismeri, melyek csak nagyító-üveggel láthatók, melyekkel minden élő lény belseje s minden pezsgésnek és rothadásnak indult állati és növényi részecske telve van; nem elég neki ismerni a jelent, fíradhatatlan szorgalommal, lenkadni nem tudó buzgalommal keresi ő a multak történetét s nyomról nyomra menve, hozzá kapcsolatba mostani világunkat az ősvilággal. Felveri a legdrágább muzeumot, a hegyeknek sziklakövel, a folyamos völgyeknek száze meg száze arduos medékeit s felkeresi azon kiáramíthatatlan idők előtt kivesszt állatoknak és növényeknek egynevezett kövöldvált maradványait, melyeknek történetét nem írta meg embernek és sikkáinak s a tenger mélyeinek minden egyes állatit és növényeit ismeri és nevéen nevezi; még azzal sem elégszik meg, ha azon apró állatokat és növényeeket is ismeri, melyek csak nagyító-üveggel láthatók, melyekkel minden élő lény belseje s minden pezsgésnek és rothadásnak indult állati és növényi részecske telve van; nem elég neki ismerni a jelent, fíradhatatlan szorgalommal, lenkadni nem tudó buzgalommal keresi ő a multak történetét s nyomról nyomra menve, hozzá kapcsolatba mostani világunkat az ősvilággal. Felveri a legdrágább muzeumot, a hegyeknek sziklakövel, a folyamos völgyeknek száze meg száze arduos medékeit s felkeresi azon kiáramíthatatlan idők előtt kivesszt állatoknak és növényeknek egynevezett kövöldvált maradványait, melyeknek történetét nem írta meg embernek és sikkáinak s a tenger mélyeinek minden egyes állatit és növényeit ismeri és nevéen nevezi; még azzal sem elégszik meg, ha azon apró állatokat és növényeeket is ismeri, melyek csak nagyító-üveggel láthatók, melyekkel minden élő lény belseje s minden pezsgésnek és rothadásnak indult állati és növényi részecske telve van; nem elég neki ismerni a jelent, fíradhatatlan szorgalommal, lenkadni nem tudó buzgalommal keresi ő a multak történetét s nyomról nyomra menve, hozzá kapcsolatba mostani világunkat az ősvilággal. Felveri a legdrágább muzeumot, a hegyeknek sziklakövel, a folyamos völgyeknek száze meg száze arduos medékeit s felkeresi azon kiáramíthatatlan idők előtt kivesszt állatoknak és növényeknek egynevezett kövöldvált maradványait, melyeknek történetét nem írta meg embernek és sikkáinak s a tenger mélyeinek minden egyes állatit és növényeit ismeri és nevéen nevezi; még azzal sem elégszik meg, ha azon apró állatokat és növényeeket is ismeri, melyek csak nagyító-üveggel láthatók, melyekkel minden élő lény belseje s minden pezsgésnek és rothadásnak indult állati és növényi részecske telve van; nem elég neki ismerni a jelent, fíradhatatlan szorgalommal, lenkadni nem tudó buzgalommal keresi ő a multak történetét s nyomról nyomra menve, hozzá kapcsolatba mostani világunkat az ősvilággal. Felveri a legdrágább muzeumot, a hegyeknek sziklakövel, a folyamos völgyeknek száze meg száze arduos medékeit s felkeresi azon kiáramíthatatlan idők előtt kivesszt állatoknak és növényeknek egynevezett kövöldvált maradványait, melyeknek történetét nem írta meg embernek és sikkáinak s a tenger mélyeinek minden egyes állatit és növényeit ismeri és nevéen nevezi; még azzal sem elégszik meg, ha azon apró állatokat és növényeeket is ismeri, melyek csak nagyító-üveggel láthatók, melyekkel minden élő lény belseje s minden pezsgésnek és rothadásnak indult állati és növényi részecske telve van; nem elég neki ismerni a jelent, fíradhatatlan szorgalommal, lenkadni nem tudó buzgalommal keresi ő a multak történetét s nyomról nyomra menve, hozzá kapcsolatba mostani világunkat az ősvilággal. Felveri a legdrágább muzeumot, a hegyeknek sziklakövel, a folyamos völgyeknek száze meg száze arduos medékeit s felkeresi azon kiáramíthatatlan idők előtt kivesszt állatoknak és növényeknek egynevezett kövöldvált maradványait, melyeknek történetét nem írta meg embernek és sikkáinak s a tenger mélyeinek minden egyes állatit és növényeit ismeri és nevéen nevezi; még azzal sem elégszik meg, ha azon apró állatokat és növényeeket is ismeri, melyek csak nagyító-üveggel láthatók, melyekkel minden élő lény belseje s minden pezsgésnek és rothadásnak indult állati és növényi részecske telve van; nem elég neki ismerni a jelent, fíradhatatlan szorgalommal, lenkadni nem tudó buzgalommal keresi ő a multak történetét s nyomról nyomra menve, hozzá kapcsolatba mostani világunkat az ősvilággal. Felveri a legdrágább muzeumot, a hegyeknek sziklakövel, a folyamos völgyeknek száze meg száze arduos medékeit s felkeresi azon kiáramíthatatlan idők előtt kivesszt állatoknak és növényeknek egynevezett kövöldvált maradványait, melyeknek történetét nem írta meg embernek és sikkáinak s a tenger mélyeinek minden egyes állatit és növényeit ismeri és nevéen nevezi; még azzal sem elégszik meg, ha azon apró állatokat és növényeeket is ismeri, melyek csak nagyító-üveggel láthatók, melyekkel minden élő lény belseje s minden pezsgésnek és rothadásnak indult állati és növényi részecske telve van; nem elég neki ismerni a jelent, fíradhatatlan szorgalommal, lenkadni nem tudó buzgalommal keresi ő a multak történetét s nyomról nyomra menve, hozzá kapcsolatba mostani világunkat az ősvilággal. Felveri a legdrágább muzeumot, a hegyeknek sziklakövel, a folyamos völgyeknek száze meg száze arduos medékeit s felkeresi azon kiáramíthatatlan idők előtt kivesszt állatoknak és növényeknek egynevezett kövöldvált maradványait, melyeknek történetét nem írta meg embernek és sikkáinak s a tenger mélyeinek minden egyes állatit és növényeit ismeri és nevéen nevezi; még azzal sem elégszik meg, ha azon apró állatokat és növényeeket is ismeri, melyek csak nagyító-üveggel láthatók, melyekkel minden élő lény belseje s minden pezsgésnek és rothadásnak indult állati és növényi részecske telve van; nem elég neki ismerni a jelent, fíradhatatlan szorgalommal, lenkadni nem tudó buzgalommal keresi ő a multak történetét s nyomról nyomra menve, hozzá kapcsolatba mostani világunkat az ősvilággal. Felveri a legdrágább muzeumot, a hegyeknek sziklakövel, a folyamos völgyeknek száze meg száze arduos medékeit s felkeresi azon kiáramíthatatlan idők előtt kivesszt állatoknak és növényeknek egynevezett kövöldvált maradványait, melyeknek történetét nem írta meg embernek és sikkáinak s a tenger mélyeinek minden egyes állatit és növényeit ismeri és nevéen nevezi; még azzal sem elégszik meg, ha azon apró állatokat és növényeeket is ismeri, melyek csak nagyító-üveggel láthatók, melyekkel minden élő lény belseje s minden pezsgésnek és rothadásnak indult állati és növényi részecske telve van; nem elég neki ismerni a jelent, fíradhatatlan szorgalommal, lenkadni nem tudó buzgalommal keresi ő a multak történetét s nyomról nyomra menve, hozzá kapcsolatba mostani világunkat az ősvilággal. Felveri a legdrágább muzeumot, a hegyeknek sziklakövel, a folyamos völgyeknek száze meg száze arduos medékeit s felkeresi azon kiáramíthatatlan idők előtt kivesszt állatoknak és növényeknek egynevezett kövöldvált maradványait, melyeknek történetét nem írta meg embernek és sikkáinak s a tenger mélyeinek minden egyes állatit és növényeit ismeri és nevéen nevezi; még azzal sem elégszik meg, ha azon apró állatokat és növényeeket is ismeri, melyek csak nagyító-üveggel láthatók, melyekkel minden élő lény belseje s minden pezsgésnek és rothadásnak indult állati és növényi részecske telve van; nem elég neki ismerni a jelent, fíradhatatlan szorgalommal, lenkadni nem tudó buzgalommal keresi ő a multak történetét s nyomról nyomra menve, hozzá kapcsolatba mostani világunkat az ősvilággal. Felveri a legdrágább muzeumot, a hegyeknek sziklakövel, a folyamos völgyeknek száze meg száze arduos medékeit s felkeresi azon kiáramíthatatlan idők előtt kivesszt állatoknak és növényeknek egynevezett kövöldvált maradványait, melyeknek történetét nem írta meg embernek és sikkáinak s a tenger mélyeinek minden egyes állatit és növényeit ismeri és nevéen nevezi; még azzal sem elégszik meg, ha azon apró állatokat és növényeeket is ismeri, melyek csak nagyító-üveggel láthatók, melyekkel minden élő lény belseje s minden pezsgésnek és rothadásnak indult állati és növényi részecske telve van; nem elég neki ismerni a jelent, fíradhatatlan szorgalommal, lenkadni nem tudó buzgalommal keresi ő a multak történetét s nyomról nyomra menve, hozzá kapcsolatba mostani világunkat az ősvilággal. Felveri a legdrágább muzeumot, a hegyeknek sziklakövel, a folyamos völgyeknek száze meg száze arduos medékeit s felkeresi azon kiáramíthatatlan idők előtt kivesszt állatoknak és növényeknek egynevezett kövöldvált maradványait, mely

s több más nevezetesebb darab, melyekről mindenikről óráig lehetne beszélni. Az a hátrahajlott görcsös szarvu kaponya tulajdonképpen nem tartoznék ide, mert az egy most is élő állatnak a sinai vadkecskének a kaponyája, azon állapotban, amint azt az arabok kiszáritották, kéne látni lehet rajta még most is imitt-amott a rászáradt bőrt. Ez a vadkecske nagy számmal található Arabiában és Egyiptomban s vadászata kedves és hasznos mulatság. Egyébiránt a mi kecskénk nem ettől származott, hanem hihetőleg egy a Kaukasus vidékén élő vadkecskétől.

Tudtam előre, hogy fel fogod tenni azon kérdést, miképen élhettek valaha itt a mi országunkban mammutok s hiénák, melyek most ha igaz az, hogy a mammut az elefánt-fajhoz tartozik, csak melegebb éghajlat alatt élhetnek meg. A kérdés helyén van, de megfelelni rá nem nagyon könnyű; mert az az elefánt, amelyet mammutnak szoktak nevezni, hideg éghajlat alá volt ugyan temetve s nem oly kopasz volt mint a mostani elefántok, hanem tömört gyapjas meleg szőrrel volt fedezve. Ilyen volt nevezetesen az a mammut, melyet 1081-ben Szibériában a Lena torkolatánál a víz kimosott, s a mely az örök jéghegen oly épen megmaradt, mintha azelőtt csak egy nappal sülyedt volna a valami nagy jégrepedésbe, úgyhogy a kutya oda jártak jóllakni. Ami nem mese, mert a csontváza most is a pétervári múzeumban van felállítva; sőt azóta már többet is találtak. De a hiéna mindamellett is, hogy elég lompos szőrű, épen úgy mint az oroszlan és tigris, csak melegebb éghajlatot szeret; hanem miután annyi bizonyos, hogy Európa éghajlata az ugynevezett geológiai korszakokban többször változott, azt is fel lehet tenni, hogy volt olyan idő, melyben melegebb volt mint most.

(Folyt. köv.)

Debreczeni hírmondó.

□ Zengey Jánosné asszonyság leánynevelődjében a szokott évi-közvizsgálat e hó 14-kén tartott meg, az érdekeltek szülők s nagyszámu hallgatóság jelenlétében. A jelenvotaknak elég alkalmuk lehetett meggyőződni afelől, hogy a virágzó intézetben nem csupán a tantárgyak alapos tanítására, hanem azonkívül a társalgási s házas modor elsajátítására is kellő suly van fektetve. A tantárgyak, mikből a kis leánykák oly meglepő sikerrel tettek vizsgát: 1.) A helvét és r. kath. hitvallást. 2.) Magyar-, francia- és németnyelv s ugyane nyelvekből fogalmazási mutatóványok. 3.) Földrajz — Európa és Amerika. 4.) Természettud. — Állatország. (Francia- és németnyelven.) 5.) Magyarok története. (A hunoktól kezdve V. Ferdinandig.) 6.) Számít. tan, fejbéli — kamat — törtek és felépítés számítása. 7.) Szépirás mutatóványok. 8.) Rajz. 9.) Zongora. 10.) Női munkák. — Amidőn ez alkalmakkal a t. nevelőnőnek a legnagyobb elismerést nyilatkoztatjuk, nem lehet elfeledkezünk Örvényi Vilmos tanár úrról sem, ki e kitünő eredményt tanusított intézetnél több tantárgyból oktatást ad s alapos tanításának, kis tanítványai szép előmenetelében kétségbevonhatlan tanúságát adá. Minden szüle és minden érdekelte, hálás érzülettel távoztathat e közvizsgálatról, mert örömmel vehete tapasztalást a sikerrel, melyet egy év folyamata alatt e növelde fölmutatott.

□ A f. hó 10-kén tartott hely. hitv. egyháztanács-gyűlésben határozatilag kimondott, hogy a presbyterium tagjai közül egy vagy más okból netalán kilépni szándékozóknak leköszönése csak akkor bir érvénnyel, ha vagy írásban nyújtja be lemondását, vagy azt az egyháztanács valamelyik tagjával bejelenteti.

□ Mult vasárnap választatot meg fűszít. superintendens Balogh Péter ur a debreczeni h. h. presbyteriumának egyházi elnökévé, ki bár öregségét s ebből eredő testi gyöngeségét hozván föl, e tisztas de terhes hivatalt elfogadni vonakodott; azonban a közöhangs többszöri nyilatkozatának engedve, elvégre elfogadta s hangos éljenzések közt foglalta el elnöki székét.

□ Széllősy Pirokka k. a., ki néhány hó előtt még az itteni színházban gyönyörködtetett a közönséget, — mint a kolosvári egyik lap írja — férjhez ment. De azért hiszszük, hogy Thalia oltárától, — amelyen való áldozatai mindig kedvesen fogadtattak — Hymen rózsaláncza által sem fog visszatartani.

□ E hó 8-kán egy iskolás gyermek a vsut mentében levő s a közelebbi eszékész által vízzel telt gödrökben fürdővén, oly mély helyre talált lépni, honnan ki nem szabadulhatott a belefutott. E szerencsétlenséget két nappal később egy másik is követte; egy kőműves legény K. J. kötéllel vetvén véget életének, négy apró árvt a legnagyobb nyomorban hagyott vissza. Öngyilkosságának okát nem tudhatni; valószínűleg nyomasztó anyagi helyzete ránta a kétségbeesés örvényébe.

□ Ma délután 6 órakor veszi kezdetét a dalárda tagjai

által adandó mulatság, hol ének, zene, s társalgás teendik kellemessé a zöldben való szórakozást; sőt ha az sem elég, olyan cigánybanda lesz a vendégeknek kezük ügyében, mely akár világszerte is híres volna. A f. fordó nagy tánczereme e célra szépen kidiszították s hiszszük, hogy benne a jókedv sem fog hiányozni.

□ A tegnapielőtt tartott községtanácsülés határozata szerint az állandó színháznak az év végével teljesen felszerelve kell lennie, hogy az újévvel meg is nyitathassék. Mint halljuk Riedinger légszuszaból is leírkezett, hogy a színház világítás tárgyában a szerződést megköttesse. Ami ezt illeti, talán még korán is jött, mivel még a mennyezet-világításához szükséges építkezés sincs elkezdve.

□ A tihanyi-fördő „anna-bál” jövő vasárnap lesz. Mint halljuk Debreczenből is sokan készülnek e mulatságra.

□ A mult napokban a kisteplom kerítésén át az utcára egy másfél rőf hosszúságú s kisujnyi vastagságú kigyó jött ki, mely egész csoport embert gyűjté maga köré. Azonban e kigyó csak vesztere hagyá el földlakát, mert legott egyik bérkocsis ostorának lön szomorú áldozata.

Meghaltak: Jul. 8. Hatvanu. Füzési Zeuszánna 3 éves; közkórház Hozsvai Gaborné Nagy Juliánna 45 éves; Piaczu. Kovács József 13 éves; Czeglédu. Hajdu Sándor 1 hetes; Vargau. Tóth Gyula 3 hónapos; 9. Hatvanu. Kecskés Györgyné Ványai Erzsébet 48 éves; 10. Czeglédu. Dudás János fél éves; Péterfau. Nagy Sándor 11 hónapos; Caspóu. Nagy András 40 éves; 11. Vargau. Gurdi Károly 2 és fél éves; 12. Czeglédu. Magyar Mária fél éves; közkórház Bakó Lajos 5 éves; 13. Hatvanu. Boross Juliánna 14 éves; Vargau. öz. Joo Józsefné Simai Emilia 23 éves; 13. Piaczu. Szabó Juliánna 5 éves; 14. Hatvanu. Pásztor István 85 éves.

Vidék.

** A felső-szabolcsi tiszaszabályozótársaság, f. hó 30-kán Nyiregyház mellett a sóstón tartandja társalati közgyűlését.

** Miskolczon jó gabna-termés mutatkozik. Egyegy kalász körülbelül 60-70 magot tartalmaz. A szénatermésre sem panaszkodnak s a sarjához még több reményt csatolnak. A kukorica és burgonya is szép s a szőlő is kielegítő termést mutat.

□ Nyiregyházról írják, hogy ott már két dalárda is van, melyeknek egyikét a zenészeki tehetségeiről kedvezőleg ismert Szénffy Gusztáv, másikat Nagy Lajos vezeti kellő avatottsággal s buzgalommal.

□ A Szabolcs megyében alapítandó nyilvános kórház utolsó szervező-gyűlése m. hó 26-án tartott meg, Dr. Korányi Frigyes elnöke alatt. Az üdvös cél előmozdítására, már is szép számmal jelentkeztek alírók. Egyelőre 15 ágy fölállítását határozta el.

□ Győrmezőgyén — bár már megkezdtek az aratást, — a munka nélkül levő szegények száma oly nagy, hogy több helységről más megyékbe mennel dolgot keresni.

□ Makóróról írják, mikép egy ottani lakosnak gyanuja volt szép feleségére, hogy ez egy mesterlegénynyel tart. Elment több ügyvédhez, megkérdezvén, mi büntetése van annak, ki feleségét idegen férfival éri s azt véletlenül megöli, vagy jól elpáholja. Az ügyvédek azt felelték, hogy arra a törvény nem mond halált. Ebből a feltékeny férj megnyugodott s meglesvén vetélytársát, néhány éji örrel agyonverte. A tettesek vizsgálat alatt vannak.

□ Balatonfüreden e hó elejéig 373 fürdővendég fordult meg.

□ M. Petriben öz. Klóbusiczky Edéni szül. Dóry Etelka báróné 25 forintot gyűjtött a gazdaszennyi egylet által tervezett „árvaleányintézet”-re. A lelkes honleányunk 11 éves kislánya Ikon szintén gyönyörű bizonyítványt adta már nemes szívének, midőn a közelmult ináséges időben, 300 frtnyi összeget gyűjtött jótékony cselekedte.

□ Dunaföldvárban a napokban különféle régiségeket ástak ki, melyek nagyrésben bronzból vannak öntve.

□ Érmihályfalva határában, e hó 13-án nagy zápor esett apró sűrű jégdarabokkal, melyek különben számításba jöhető kárt nem tettek, s csak a szomszédos Érmelyén helységről határa egyrészt verték el, az azonban a jégkár ellen nagyrésben biztosítva volt.

□ A szabolcsi fürdő szokásos „anna-bál”-ja ez évben is megtartatik. Hatvanapal Julius 31-ike van kitűzve.

□ Berettyó-Ujfaluiban, sokan amitt aggódnak, hogy a dua aratás miatt az élethez nem lesz ára. Egy mag után legkevesebbet 20 magot számíthatnak.

□ Békésen Fekete Pál szántáruvalata működik, hol kellő pártolásban részesül.

Néhány szó hazai fürdőink érdekében.

A fürdőidényjében áll, a fürdőhelyekre mindentől érkeznek a vendégek, betegek és egészségesek egyaránt; am azok, hogy egészségesek, mit a gyógyászat visszaadni képes nem vala, a természet csodás jótékonyágától nyerik meg, emezek, hogy a házi élet egyhangúságát mozgalmasabb s kellemesebb időtöltéssel cserélik fel; és az elsők, vagy a várta eredménnyel térnek vissza övéikhez, vagy magokkal hozzák sziveikben a már kiterhetetlenné vált halált — az utóbbiak pedig azon meggyőződéssel hagyják el a fürdőt, hogy idejüket jól tölték ugyan el, de a szórakozást drágán is megfizették.

Ezzel nem azt akarom mondani, hogy vonja el magát az ember ezen szórakozástól, mert ha az eszközök hatalmában vannak, a nyári idényt egészséges testtel és lélekkel sehol sem lehet kellemesebben eltölteni, mint valamely gyógyfürdőben, hanem csak azt, hogy ne keressük azt a távolban, amit közelben is föltalálhatunk. Legtöbbszörre azonban vagyunk a gyógyhely megválasztásában és fájdalom, sokan a divatnak hódolva külföldre mennek, nem gondolván Goethe szavaira:

„Mért merengesz a távolba
Lásd, lásd a jó oly közel.”

Pedig nincsenek-e Magyarországnak annyi különböző gazdag ásványvizei, mint a földön talán egy országnak sem? Ezeknek nem kis része azonban csak az utóbbi időben méltatott figyelemre s még mostan is hány olyan mellett meggyünk el közönyösen, mely a külföldön már rég óta európai hírre vergődött volna.

Hazánkban a szenvedők számára mindennemű gyógyhelyiségek vannak, kivéve a tengeri fürdőket, amiket azonban némileg pótol a Balaton s nem honfui kötelesség volna-e tehát a honi fürdőket tömeges látogatás által gyámoltani és nem hagyni külföldön oly nagy összeg pénz.

1848. évben Dr. Török József ur a helybeli r. főiskola vegytan és természetrajzi tanszékébe lett ünnepélyes beiktatása alkalmával tartott székfoglaló-beszédében már érte és fejtegette ezt, ahol is az ásványvizekről a többi közt azt mondja:

„Az ásvány-vizek mindenféle nemeivel oly bőkezűleg látta el a jótékony természet kedves hazánkat, hogy mellette tekintetben Európának minden más tartományát hátrébe szorult. Kétséget nem szenved ugyanis, hogy hévízveket, savanyu, szikélegetes, iblanos, vasas forrásokat az ismeretes világ egyik tartománya sem képes oly nagy számmal fölmutatni, mint hazánk; kénes forrásaink mind száma, mind hatályosságára nézve hátrán versenyezhetnek az e tekintetben szintén gazdag Pyreneusokkal; keserű vizek dolgában nem szegényeljük el magunkat Csehország gazdasága mellett; konyasós vizeink világhírűek lehetnének Ischl és Kreuznach daczára; timosós s timgáliczos vizeink pedig épen pártatlanok Európában. Es ezen roppant gazdaság, ezen megbecsülhetlen kincs kamatozik-e hazánknak csak középserűleg is? Valóban nem, sőt a legnagyobb mértékben elhanyagolva hever, úgyhogy Csehországnak karlsbadi, marienbadi, égeri és pülnai forrásai többet jövedelmeznek egy év elforgása alatt, mint hazánknak minden gyógyvizeösszesen, egy évtized lefolyta alatt.”

A hideg-gyógyászatot illetőleg hazánkban szintén van már néhány ilyenmű intézet, melyek közül leginkább a schwarzenbergi (fehéthegy) képes a híres gräfenbergit pótolni. E gyógyintézet honunk egyik legregényesebb vidékén a Kárpátok közelében Szepes-megyében fekszik, kies hegykatlanban szép fenyő-erdőktől körülvéve. 1847 évben egy részvényesekből álló társaság alakult s ez veté meg alapját ezen most virágzó intézetnek, melyet Lomniczi Vilmos orvos ur, mostani tulajdonosa, már 1855. évben egészen a gräfenbergi mintájára rendezett be. E helynek előnye, számtalan hideg tiszta vízforrás, üdítő levegő, kellemes és hosszú árnyéktől sötányok. Negyedóránnyira fekszik a derek magyar érmelmű bár német ajku Wagnersdorff bányaváros, Iglo 3, Rozsnyó 5, Lőse 4, Kassa 10 órányi távolságra.

Hogy mennyi mindenféle bajokban segítőt már a hideg víz, azt nem kell elősorolnom, csupán azt említem meg, hogy itt a gyógy-mód ugyanaz, mely Gräfenbergben, t. i. a priessnizi, — olcsóbb fürdő pedig aligha találhatunk; mert a mult évben tökéletes ellátás az az: ókezes, lakás, kiszolgálást orvosi segély hetenkint csak 10 forintba került.

Az idény egészen október hó végéig tart. Szünetek bővebb tudósítást, illetőleg utasítást nyerhetnek Lomniczi Vilmos orvos urtól Schwarzenbergben u. p. Iglo (Szepes)

P. N. S.

TÁRCZA.

A mezőre menők.

(Népdal.)

Gólya edél a tó-parton huzában,
Az én rózsám rakodva meg magában,
Könkolyozdák a vetést az emberek, —
Kasornyában vészi ki az éteket.

Új fel babám, szekeremre, felveszlek,
— Határodnál az ölemben leteszlek: —
Hej! ha én is elhetném a fűtedből,
Tudom adni, hálátom a szemedből!

Nem kell nekem kedves rózsám az étel,
Van tarisznyám: nem halok én meg éhet.
Nincs szükségem sütésedre, fűtedre,
Nem vágyok én mára, csak szerelmedre.

Egy kis lakat csúg az eszt gyűrűmben,
Két karikás kötő-szíjjam, szürömön:
Kettős lakat és karika sárja szám; —
Ha megváltod, hogy te szeretesz tubiczám.

Bonyhay Béjamin.

Hihetlen történet.

(Folytatás.)

III.

Ha csak némi részletekkel akarnánk is vásolni azon különös változatlan életet, melyet az ifjú ember az atyai háztól zsebében öt frankkal olívavásáron óta él, egész regényt kellene írunk, mely nem a legérdekesebbek közt tartoznék.

Fabricius élt — ha az oly lételel életnek neveshető — miután egy másuttan vagy telán egyszerre is mindazon sokoldalú foglalkozást űzte, melyeknek előismerésére atyját úgy föllobantotta; s teljesen elmerült

Párisnak azon kóbor lakossága között, mely ostentat a színházok bejárását elvárja; majd napi vendége is volt anna híres szobtolvaibartlangoknak, melyeket a rendőrség ismer és felügyelete alatt tart; sokszor kényeszerülve volt Páris vonásán kívül valamelyik téglaégető-kemenczében láldóhelyet keresni.

Szerencsés csillagának köszönhető Fabricius, hogy teljesen uton-álló nem lön, mindenesetre szerencsése volt, hogy a rablófőnökök toborsásától telálmorra megmenekült, kik örökös váltakozásban vagy az utcákat tessék veszélyessékké vagy a fegyvéseket népesítik Julliennek gyöngösége és hajlamának élénksége, kétségkívül a titkos toborok kezébe szolgáltatva volna a fiatal embert. De nem úgy történt s az elbeszéltek után bármily hihetlennékné látszik is — Fabricius sohasem kísérelte meg, életmét valódi tulvájság által keresni.

Ellenben emagában sokféle segédforrásokra talált. Nem közönséges ügyességgel lévén ellátva, mely őt a bohóc minden testficami-tására s gyakorlatára képesé tévé, elhatározá Fabricius, hogy e tulajdonságát saját előnyére kizsákmányolja.

A nyilvános népdunepélyeknek lehetett látni, hogy legkisebb fáradság nélkül mászott fel a legmagasabb kuszdfák tetejére, minden díjat elnyert a vetélytársak nagy bosszúságra. E különös ipart nemcsak Párisban, hanem a környék minden bécudján is űzte.

A rekkenő nyári napok alatt, a sz. mártón-csatorna partján kúszott, mindig készen, mint felülmúlhatlan úszó és buvár a vízbe ugrani, hogy a darab papírba tekert ércpénzt, a sétálók gyönyörűségére a szoldes habok fenekéről felhozza.

Továbbá tanáruul toltu fel magát Fabricius a nemes vívás és öklözés mestersegédek. A szabad ég alatt nem messze a du Trône sornompól, sápadt korhelyeknek adott tanórát; a díj igen mérsékelt volt, de a kielégített becsavágy kizsákmányolta, mi a pénzről hiányzott.

Vége köszönet barátja az alakoncz magas pártolásának, megérte Fabricius azon örömet és díszöséget, hogy a pályakörben alkalmaztatott. Most már a lóra fölcsóknai s leugrani is tanult, ki tanulta a magas iskolát és 15 frank fizetést húzott havonként.

Kevés idő múlva azonban, nem eléggé ki többe az alakonczság a fiatal művés becsavágyát, ki magában a legelső szerepre is elég tohot-séget vélt találni. Elhagyta Páris és az ide s tova vándorló azon körlovagok közé állott, kik a tartományokban azik mesterségüket. Itt érdemelt telárdást aratott Fabricius s fizetés oly összegre növekedett, mely által előbbi helyzetéhez hasonlítva csaknem vagyonszerűságra vergődhetett.

Ily állapotban érte el hősünk huszadik évét; midőn a pályakör igazgatója így szólta hozzá:

„Fabr, ifjú barátom, egy indítványom volna.”
„Hadd halljam, patron.”

„Nem szeretnél utanni?”

„Hogy ne szeretnék patron.”

„Mindégy, akárhova?”

„Nekem mindégy.”

„Tehát a távolság sem riasztana vissza téged?”

„Adj utlevelet a holdba, oda is elindulok!”

„Jól van, akkor sikerül a dolog.”

„Mind dolog?”

„Fölvállaltam, hogy Mexikóban pályakört építék.”

„Mexiko — mi na?”

„Amerikában.”

„Oh! hol az úserdők vannak; tudom már!”

„Beegyezél?”

Fabricius felugta, hogy az igazgatónak szüksége van reá s vonakodva válaszolt:

„A fizetéstől függ.”

„Hiszen az elébb monadt, hogy ha kell, a holdba is elutazol!”

„Amerika úgy tetszik messzebb is van és a holdba telón lyukat furtam volna. Hadd halljam tehát mennyit akarsz fizetni?”

„Kétszerez havidíjat, ha embereimmel odautazol.”

„Tehát háromezerhatszáz frankot évenként?”

„Ugyhiszem annyi lesz.”

„Sovány fizetés. Ötszáz frankot adj havonként vagy semmi sem lesz az alkuból.”

„Embernek fia, te tönkro juttatsz engemet!”

„Amint akard; de még két hónapi díjamat előre ki kellene fizetned; én némi cacsbebecéit, holmi apróságokat akarok magammal vinni, hogy a jó négerekkel és valamberekkel üzkelhessenem.”

„Nem bánom, tehát teljesítenem kell akaratodat. Ime ird alá a szerződést.”

Fabricius bosszankodott, hogy többet nem követelt; de már késő volt s aláírta az okmányt.

„És mikor kell elindulnom?” — kérdezte Fabricius, miután a helyegypapirt legszebb kézzel feltevé a földizsájtól.

„Három hét múlva.”

„Keresztülutazunk Párison?”

„Természetesen; Havreban állók hajóna.”

„Jól van; csak podgyaszom miatt kérdezősködtem.”

Nyolcz nap múlva, az előlgezen kapott ezer frankkal a némi ta-karítványval ellátva, buzgalommal foglalkozott becsavárlásával az utra. Saját használatára jó kétszövé vonta fegyvert, néhány font bádög edő-nyekbe zárt löpört, egy vadásztáskát teljes vadászöltönyt, azok között hosszú bőrnadrágot is vásárolt; továbbá szándokolt nyereszkedés cél-

bévétele a lefolyt félévben 682,570 frt. vagyis 69,570 frttal több mint a múlt év első félévben...

Részvénytársulatok Angliában. Ez évben Angolországban 171 részvénytársulat alakult...

Vámbergy Armin hazánkba, kiről legközelebb is emlékeznék, Londonban 20 ezer frtot meghaladó tiszteletdíjban részesül...

Keresztény törökök. Konstantinápolyból írják, hogy ott, az angol és amerikai térítők fáradozásai folytán mintegy 800 török család tért a protestáns vallásra.

Egressy Gábor hazánk egyik legjelesebb színművészeinek egészségi állapota már annyira javult, hogy nemcsak főn járják, de szerepeit is olvasgatja.

Hajdívat. Párisban jelenleg toronymagasságu hajviselést kapott lábra.

A sakk-egylet alakulása Pesten az egedelgy megadatott.

Csoda-lények Pesten. A haza fővárosában jelenleg 100 fontot nyomó szopos gyermek, 5 mázsás flu, 10 mázsás delnő s féllábu táncos ragadja bámulatra a közönséget...

Iblany-szivarok. Egy híres amerikai orvos Gibbs on meggyőződésén afelől, hogy az iblany (jód) beszívása, több betegségben s különösen a sorvadásban levőkre feletté jótékony hatása, oly gyárt állított, melyben iblanyval készítettnek a szivarok...

Haj-drágaság. Mióta a nőknél a hajnak a hát közepére kasoronyakban való lebecsátása divatba jött, a bécsi fodrászok hajkészlete annyira megfogyott, hogy aki jelenleg álhajat vásárol, háromszoros árral kell ezt fizetnie.

Polgármester-állomástervező iroda. A „N. Z.” írja, hogy Eilenburg városában oly iroda állítottatott föl, mely kizárólag azzal foglalkozik, hogy 300 tallertől 1000-ig terjedő polgármesteri állomásokot szerkeztesse...

kek. — Kelt a debreczeni zenede kormányzó választmányának 1864. július 7-kén tartott üléséből.

Vincez Viktor, egyleti jegyző.

Szerkesztőségi nyilatkozás.

„A Ludas Matyi epitaphiuma” írójának. — A beklüdt 12 énekből álló kedélyes verszet sok mulatságot okozott, sőt a prózai része sem léteztet elnálnak hatását...

Terménytár.

Debreczen. Jul. 1. (Heti üzleti-szemle.) A folyó héten ugy, mint a múltban, gabonára s zúkség lévén, a kenyérre való gabonának ára fentartotta magát...

Debreczen. Julius 12. — Tiszta buza 3 frt 90 kr. kétszeres 3 frt 60 kr. rozs 3 frt — kr. árpa 2 frt 20 kr. kukorica 3 frt 10 kr. zab 1 frt 70 kr. köles 3 frt — kr. Egy mázsa szalonna 38 frt. szénna 2 frt 50 kr. szalma 1 frt 20 kr. 1 font szalonna 42 kr. disznóhus 22 kr. marhahus 16 kr. só 9 kr. 1. itezo disznózsír 56 kr.

Baromvadás. Egy pár járnos ökor 160 frt. egy pár vágó tehén 115 frt. negyedfü tinő párja 130 frt. harmadfü tinő párja 80 frt. rugott borjú párja 70 frt. igásló párja 110 frt. sertés párja 32 frt. juh párja 14 frt.

Érmihályfalva. Jul. 7-kén tartott heti vásárban a termények s élelmi czikkek ára következő volt: Tiszta buza mérője 4 frt 50 kr. kétszeres 4 frt — kr. rozs 3 frt 70 kr. tengeri 3 frt 50 kr. árpa 3 frt — kr. zab 2 frt — kr. bukköny — frt — kr. lednek — frt — kr. köles — frt — kr. kása vékája 3 frt 60 kr. pasuly 2 frt 40 kr. kendermag — frt — kr. kolompér vékája — kr. lenese itezje 8 kr. horosó 7 kr. zsír 56 kr. olaj 30 kr. szalonna mázsája 34 frt. szalonna fontja 40 kr. sertésus 20 kr. marhahus 13 kr. hizott liba 2 frt 40 kr. sovány 1 frt — kr. egy tojás 2 kr. (V.)

H. Böszörmény. Julius 11. — T. buza 7 frt 20 kr. kétszeres 6 frt 40 kr. rozs 6 frt — kr. árpa 4 frt 40 kr. zab 3 frt 20 kr. tengeri 6 frt — kr. köles 6 frt — kr. 1 mázsa szalonna 38 frt. 1 font marhahus 15 kr.

H. Nánás. Julius 8. — T. buza 3 frt 60 kr. kétszeres 3 frt 35 kr. rozs 3 frt — kr. árpa — frt — kr. zab — frt — kr. tengeri 3 frt 20 kr. köles 3 frt — kr. 1 mázsa szalonna 40 frt — kr. 1 font marhahus 15 kr.

Nagyvárad. Julius 12. — T. buza 3 frt 86 kr. kétszeres 3 frt 20 kr. rozs 2 frt 76 kr. árpa 1 frt 40 kr. zab 1 frt 65 kr. tengeri 2 frt 70 kr. köles — frt — kr. 1 mázsa szalonna — frt. szénna — frt — kr. 1 font marhahus 16 kr.

Nyiregyháza. Julius 9. A mai napon tartott heti vásáru-

kon, a gabnaneműek árai, a hét elején három nap és három éjjel folytonosan tartott eső miatt, amely az aratást nagyon hátráltatja...

Tokaj. Jul. 15. — T. buza 7 f. — kr. kétszeres 6 f. 20 kr. rozs 4 f. 80 kr. árpa 3 f. 20 kr. zab 4 f. — kr. tengeri 5 f. 20 kr. kolompér 3 frt — kr. 1 mázsa liszt 0. sz. 16 frt — kr. 4. sz. 14 frt 50 kr. szalonna — f. — kr. szénna 2 f. — kr. 1 font marhahus 13 kr. bornyuhus 15 kr. 1 itezo ó bor — kr. bikfü öle 5 frt 50 kr. (Z. J.)

Zilah. Julius. 9. — T. buza 4 frt 5 kr. kétszeres 3 frt 10 kr. rozs 2 fr 70 kr. árpa — frt — kr. zab 1 frt 60 kr. tengeri 2 frt 80 kr. köles — frt — kr. 1 mázsa szalonna 32 frt. szénna 2 frt 70 kr. 1 font marhahus 13 kr.

Gabona-árak

az 1864-dik év második negyedében, középszámítással. (A debreczeni kereskedelmi és iparkamara jegyzőkönyvéből.)

Table with columns: Buza, Kétsz., Rozs, Árpa, Teng., Zab, Köles. Rows list various locations like Arad, Békés, Belényes, Debreczen, Gyula, H. Böszörmény, H. Nánás, Kis-Várda, Makó, Margita, Nagyhánya, Nagy-Lak, Nagyvárad, Pécska, Pankota, Szarvas, Szatmár, Tasnád, Zilah.

Bécsi börze árfolyama.

Table with columns: Julius, 11, 12, 13, 14, 15. Rows list various commodities like 5% -es Metalliques, 5% -es nemzeti köleson, 1860 sors. köleson, Hitelintezet részvényei, Bankrészvények, Londoni váltók, Ércsz, Arany.

Értesítés.

A debreczeni zenedében az 1864-ki tanévet berekesztő közvizsgálatok, következő rendben fognak megtartatni: július 17-kén délelőtt, 9 óratól 11-ig: az énekiskola mindhárom osztálya...

MENETREND. A tiszavideki vaspályán, 1864-ik év Május 1-től kezdve, érvényes az 1864-dik nyári havakra.

Table with columns: I. Kassa és Nagyvárad felé, II. Arad felé, III. Kassa és Nagyváradról Pest és Bécs felé, IV. Aradról Pest és Bécs felé. Rows list stations like Bécs, Czigléd, Szolnok, Pásp., Tokaj, Miskolc, Forró-Ecs, Kassa, Pásp.-Ladány ind., B.-Ujláka, Nagyvárad, érk., Bécs, Czigléd, Szolnok, Pásp., Tokaj, Miskolc, Forró-Ecs, Kassa, Pásp.-Ladány ind., B.-Ujláka, Nagyvárad, érk., Arad, Czigléd, Szolnok, Pásp., Tokaj, Miskolc, Forró-Ecs, Kassa, Pásp.-Ladány ind., B.-Ujláka, Nagyvárad, érk., Bécs.

HIRDETMÉNYEK.

Törvényesen kiállított ígervénye az 1860-iki kölcsön-sorsjegyeknek, melyeknek huzása már f. é. augusztus 1-én leend. Főnyeremény 300,000 frt s számos melléknyeremények E sorsjegyek 2 frt (50 kr. bélyegdíj) lefizetése mellett kaphatók. Salzman B. divatkereskedésében Debreczenben.

Sóstó-fürdői ANNA-BALÉ vasárnap, július 24-kén. A Tihanyi-sóstófürdőben (Konyár mellett) fényes táncvigalom fog rendeztetni, melyre a nagyérdemű közönség tisztelettel meghívatik. Bil alkalmával reggeli 4 óratól 9-ig, többrendbeli bérkecsik fognak Debreczenben a Tornay vendéglője előtt készen állani. Egy személy vitelére 1 osztrák értékű forint. Kényelmes öltöző-szobákról gondoskodva van. A közönség pártoló kegyébe ajánlja magát — Debreczen 1864. jul. 16. Tornay Ferencz furdó-haszonbérlető

Eladó ház és haszonbérbeadandó tanya! Csapóúton 374-ik szám alatti oszerepes kőház, kedvező feltételek mellett, minden órán eladó s azonnal birtokba vehető. — A Macs szőlő pedig, Debreczen városához félórányi távolságra fekvő, tizenegy nyílás tanya, jó épületekkel és szép gyümölcsös kerttel együtt, folyó évi Szentmihálynaptól fogva haszonbérben kiadandó. — Mind a házu, mind a tanya nézve a feltételek iránt értekezhetni és szerződhetni ügyvéd Oláh Károly-lyal, Hatvanútczán 1572. sz. n. háznál.

Kiadó: a debreczeni szinügyegylet. Debreczen. 1864. Nyomatott a város könyvnyomdájában. Felelős szerkesztő: Sárváry Elek. Folytatása a mellékleten.